

לא ניסו להתפנפן

לייד סככת הספרים בפינת רחוב מסריק, קרוב
לחצות, בחור עט כיפה שחורה שלוף ספרי
הישרדות ורומנים רומנטיים. "בשביל הchief",
הוא אומר, "זוגם בשבייל להרחב את הידע"

טעה לפני הצות, זמן אידיאלי לטייל בפארק המטללה
הירושלמית של טילת שפת ים או נהר. האויר, האויר אני שווה
בו והוא מלטף את הפנים ואת כל הגוף בעדינות ובענווה, יסודות
נכחים שאני מסניפה כמו חמצן.

אטיל רך בקטע קטן מתוך חמשת הקילומטרים של הטיללה, מסכת הס'
פריה הפתוחה שבפני רחוב מסריק (יש עוד שתיים בהמשך רוזמה, אחת מכאן
בכית צפופה) עד ה"תחנה הראשונה", שנחנכה ב-1892 ועד לפני עשורים
שנה היהת תחנת רכבת ירושלים תל אביב.

צמוד לסוכה, גבו אליו, בחור חוכש כיפה מלקט ספרים, אשתו על הס'
פסל עם התינוק. אני מוציא: הוא לחה את "קטרינה" של אפלפלר, "סוני"
סת קרויזר" של טולסטוי וספר של סטפן צוויג, והוא ממש לחפש. אשתו
קוראת את "מלכת הוופ" של רושליס" ומינקה בחשות חולצה רחבה. אני
מחילה לבודר לביוון "התחנה הראשונה".

בחשכה נשמעות כאן עברית, אנגלית, ערבית (ודרכה), צרפתית, גרמנית,
ספרדית, טגalog, וגם נביחות כלבים, ציויצ'יזיפורים שמזכאו שמות טבע
בছדר רבת הדדים של האגנו גרגורי מעבר לתחנה משאאל, קדרון קפודת
ולפי הקול הון ענקיות מהמיין, שם נמצאה משתלת "תמר".
ריחות עזים של שישי רוזמוריין (בימי הקיץ פרפרים לבנים, גונת ובודדים,
טפרפים על פרחים החכילים), לבנדיר, עצי פלפלון, מזרחה אדרות פרחים,
ער אziel ורפנה). בינוים אפשר לאות משני צדי הדיך לכל אורכה שורת עצי
רוזב וגדרנדה, שייח' סורו, עצי דטרז'ילס קלבלוי, פריהה תנומה של עצי רדי'
מן רקי גוע, פריהה לננה שופעת של היביסוס וצמחי ריאנס דמווי' שעבים,
קשהים, מתרבים בקלות. "שתלו כאן בלי להתפנפן", אומר בהעורכה דידי'
הஸוך רדי'ו. "את צמחייה מקומית לא מפונקת, ורוב העצים כאן נשירים.
הכיאו בחשchan את השלג". בתמורה שורדים כאן בסתיו צבעי שלם אירופית.
אני פוגשת פתאום מפ', מדען ישראלי צעיר בגה קומה שנמנא פרדי'קטים
באמריקה צעד רגלי. הוא הבהיר להח' שלו לשיט פתק בכתל, לפחות שעה
הличה מכוא, ועכשו היא חזור תביהה. החזר שלו שכוב, כאילו ביצע עבידת
ההובב של אור אדורם מחלף לכחו במרקח מהמלחני. משטרת? אני מת'
קרבת. בחור כבן עשרים בטראינינג, גוףיה ותספורת קויזם מוחיק אופניים
חשמליים עם פנס מהובב. סליחה, אתה שוטר? – לא, שם שמי צי' בעיטים
בשביל היופי, שהיה יורם מעניין, דא עונה לי בדזון, במבטא ערכי.

שתי נשים חבקות, רעלות בחיג'אב, במכנסי ג'ינס וסניקרס צעירות
במרכז לעומתי, מפעפות וצחחות. שני גברים חובשי כיפה סדרה צעירים
לפני, חבקים, אחד כבן חמישים והשני, עם תסומות דאות, כבן שלושים. השני
מספר משדו ושנייהם מתגלגים מצחוק. אני מדבריה אותם. – אתה אבא שלחו
– כן. – אתה נהנה מזוטיזו? – מואן?

עכשו חצינו את כביש דרך מרכזית כמעט ממפט רודה
אותי. ואנחנו בבדיקה החזיר של מיצי הפירות והירקות, עם המודעה מלפני
קום המדינה הממליצה על שתיתות מוץ פירוט. יש כאן דפי תפריט בעברית,
אנגלית וערבית. בימי הקיץ יש להם ממטרה המפהiza מעין ערפל מרסיסי
מס'. יש כאן שולחן עץ שעליו גותים בעט בחזי תירס ונערם ונערות,
שנויות משחקים דמפה והשאר מייעדים ושותים מיצי פירות בכוונות קרטון
של חז' ליטר. הם עולים לי'ב, באים הנה פעמים ישולש בשבע, לומדים
בתיכון למדעים ואנרגיות.

בתואם קול של גשורה, אני עולה במרגדות אבן חביות ותוללות ימינה.
לייד מודה יושבבים כתרסס בני ארם בגילים, לבושים ולאומים שונים סכיב
מורוז, חלקס שרים, חלקס מקשיבים. כל יומם רבייעץ, חמיש'ש שעתו, מי שבא
ברוד הכא. מוחוק נשמעת מוסיקה אחרת – שב רמה מוי' לטעם, ברגול –
הגעת' למתחם בית הקפה, המסעדרות והחנויות של "התחנה הראשונה", עם
משתח המופעים שעליו תוממות ג'או קטנה מגנט ועשירות אנסים צעירים
ווקרים ברוחצת העץ המקיים. בקרים עוזים כאן התעמלות. מימין יש מתכן
של wetball, משטח פלטטי מקרורה, רטוב והקלק (המים מערובבים עם
מרכז שיער) שעליו אפשר לשחק כדורגל תוך גלישה ונפילה. שטוחה נערים
משחקים בחתולות, לבושים רק במכנסי הטעמלות. גם בנות מגיעות לפע'

לא ניסו להתפנפן

שעה לפני חצות – זמן אידיאלי לטייל בפרק המסילה, המקבילה הירושלמית של טיילת שפת ים או נהר. האויר, האויר! אני שווה בו והוא מلطף את הפנים ואת כל הגוף בעדינות ובענווה, יסודות נחדים שאני מסניפה כמו חמוץ.

אטיל רק בקטע קטן מטור חמשת הקילומטרים של הטיילת - מסככת הספרייה הפתוחה שבפניו רחוב מסריק (יש עוד שתיים בהמשך דרומה, אחת מהן בבית צפאפה) עד ה"תחנה הראשונה", שנחנכה בשנת 1892, ועד לפני עשרים שנה הייתה תחנת רכבת ירושלים תל-אביב.

צמוד למסככה, גבו אליו, בחור חובה כיפה מלקט ספרים, אשתו על הסוסל עם התינוק. אני מציצה: הוא לוקח את "קטרינה" של אפלפלד, "סונטת קרויצר" של טולstoi, ספר של סטפן צוויג, והוא ממשיר לחפש. אשתו קוראת את "מלכת היופי של ירושלים" ומיניקה בחסות חולצה רחבה. אני מתחילה לצעוד לכיוון "תחנה הראשונה".

בחשכה נשמעות כאן עברית, אנגלית, ערבית (הרביה), צרפתית, גרמנית, ספרדית, פיליפינית, וגם נביחות כלבים, צויצי ציפורים שמצאו שmorת טבע בחצר רחבת הידיים של המנזר הגמני מעבר לחומה משמאלו, קרכור קרכדות (לפי הקול הן ענקיות) מאחוריו החומה מימין, מאחוריה נמצאת משתלת "תמר". ריחות עזים של שיחי רוזמرين (בימי הקיץ פרפרים לבנים, זוגות ובודדים, מתפרפרים על פרחים התכולים), לבנדר, עצי פלפלון, מרווה אדומה פרחים, ער אziel (דפנה). ביום אפשר לראות שני צדי הדרך לכל אורכה שדרת עצי דולב וג'קרנדה, שיחי מרון, עצי הַטְּרוֹמָלֶס קטלב, פריחה כתומה של עצי רימון, דקן גזע, פריחה לבנה שופעת של היביסקוס ושל צמח דיאטס דמווי שעבים, קשוחים, מתרבים בקלות. "שתלו כאן בלי להתפנפן", אומר בהערכתה ידידי המשורר דייוו, "זאת צמחייה מקומית לא מפונקת, ורוב העצים כאן נשירים. הביאו בחשבון את השlag". בתמורה שוררים כאן בסתיו צבעי שלכת אירופית.

אני פוגשת פתאום מקרן, מדען ישראלי, צעיר גבה קומה שמנהל פרויקטים בארהical, צועד מולי. הוא הבטיח לחבר שלו לשים פתק בכוון – לפחות שעה הליכה מכאן – ועכשו הוא חוזר הביתה. החיוך שלו שובב, אולי ביצע עבירה.

הבהיר של אור אדום מתחלף לכחול למרחוק מה לפני. משטרת? אני מתקרבת. בחור בן עשרים בטרנינג, גופיה ותספורת קוציים, מחזיק אופניים חשמליים עם פנס מהbehav. – סליחה, אתה שוטר? – לא, סתם שמתי צבעים בשביל היופי. שייהיה יותר מעניין, הוא עונה לי ברכוץ, במבט ערבי.

שתי נשים חבוקות, רעלות בחיג'אב, במכנסי ג'ינס וסניקרס, צועדות במרץ לעומת, מפטפטות וצוחקות. שני גברים חובשי כיפה סרוגה צועדים לפני, חבוקים, אחד בן חמישים, השני עם תסומנות דאון, בן שלושים. השני מספר משהו, ושניהם מתגלגים מצחוק. אני מבדיקה אותם. – אתה אבא שלו? – כן. – אתה נהנה מהטיאול? – מאד!

עכשו חצינו את כביש דרך בית לחם – איזו תנואה! מכונית כמעט דרסה אותי – ואנחנו בבדיקה הזרוי של מיצי הפירות והירקות, עם המודעה לפני קומ המדינה הממליצה על שתיתת מיץ פירות. יש כאן דפי תפירת בעברית, אנגלית ובעברית. בימי הקיץ יש להם ממטרה המפיצה מיען ערפל מרסיס מים. יש כאן שולחן עץ שעליו גוכנים כת כחץ תריסר נערם ונערות, שניים מהם משחקים דמקה, והשאר מייעצים ושותים מיצי פירות בכוסות קרטון של חצי ליטר. הם עולים לי"ב, באים הנה פעמיים – שלוש בשבוע. לומדים בתיכון למדעים ואמנויות.

פתאום קול של גיטרה. אני עולה במדרגות אבן חבויבות ותלוות ימינה. ליד מדורה יושבים כתריסר בני אדם בגילם, לבושים ולאומנים שונים סביבה מדורה, חלק מהם שרים. חלק מקשיבים. כל יום רביעי, חמיש-שש שעות. מי שבא ברוח הבא.

מרחוק נשמעת מוסיקה אחרת – שוב רמה מדי לטעמי, כרגיל – הגעתו, למתחם בת הקפה, המועדות והחנויות של "התחנה הראשונה",

עם משטח המופעים, שעליו תזמורת ג'אז קטנה מנגנת, ועשרהות אנשים
צעירים רוקדים ברוחבת העץ המקורי. בבקרים עושים כאן התعمالות. מימין יש
כאן מתקן של *wetball* – משטח פלסטי מקורה, רטוב וחלקלק (המים
מעורבים עם מרכיב שיער), שעליו אפשר לשחק כדורגל תוך גילישה ונפילה.
שמונה נערים משחקים בהטלבות, לבושים רק במכנסי התعمالות. גם בניית
מגילות לפעם. גם נערים ערבים. לא, לא ביחד.

בדרכו בחזרה אני שוב עוברת ליד סככת הספרים. קרוב לחצות. בחור עם כיפה
שחורה שלף ספרי הישרדות ורומנים רומנטיים. אני שואלת אותו בשבייל מה.
"בшибיל הכאיף", הוא אומר, "וגם בשבייל להרחב את הידע". בשבוע הספר
שהתקיים לאזמן בתחנה הראשונה רוב המבקרים והקהלים היו דתיים. אבל
בירושלים? בחצות הלילה?